

Asia: VN/30542/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi kirjanpitolain ja tilintarkastuslain 3 luvun muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Keskuskauppakamari kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi kirjanpitolain ja tilintarkastuslain 3 luvun muuttamisesta (HE-luonnos).

1. Yleistä

HE-luonnoksessa ehdotetulla hallituksen esityksellä pantaisiin täytäntöön ns. Omnibus I -sääntelypakettiin liittyvän muutosdirektiivin säännökset kestävyysraportoinnista. Ehdotuksen myötä kestävyysraportointivelvollisten yritysten piiri supistuisi nykyisestä ja raportointivaatimukset kevenisivät.

Keskuskauppakamari kannattaa sitä, että muutosdirektiivi pyritään panemaan kansallisesti täytäntöön mahdollisimman pian direktiivin hyväksymisen jälkeen. Kannatamme myös sitä, että säännöksiä voisi soveltaa jo 1.1.2025 ja sen jälkeen alkaneilta tilikausilta, vaikka tilikauden 2025 osalta soveltamismahdollisuus jäänee direktiivin hyväksymis- ja julkaisuaikataulun takia varsin rajalliseksi.

Keskuskauppakamari kannattaa ehdotusta siitä, että muutosdirektiivin kansallisessa täytäntöönpanossa kestävyysraportointivelvollisuuden soveltamisalaan liittyvät säännökset otetaan käyttöön sellaisenaan. Tätä puoltavat mm. muutosdirektiivin tavoite keventää yritysten hallinnollista taakkaa sekä hallitusohjelman kirjaus kansallisen lisäsääntelyn välttämisestä.

2. Vapaaehtoinen raportointi ja eri raportointikehikot

Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että kestävyysraportointivelvollisuuden soveltamisalan ulkopuolelle jäävillä yrityksillä on mahdollisuus laatia kestävyysraportti vapaaehtoisesti, kuten HE-luonnoksessakin on todettu. Emme kuitenkaan pidä tarpeellisena sitä, että päätös kestävyysraportin laatimisesta julkistettaisiin erikseen, kuten kirjanpitolain 7 luvun 1 §:n 7 momentissa on ehdotettu. Riittävää voisi olla se, että yritys ilmoittaa kestävyysraportissaan laatineensa sen vapaaehtoisesti.

Monet raportointivelvollisuuden ulkopuolelle jäävät yritykset tulevat jatkossakin julkaisemaan kestävyystietoja joko osana toimintakertomustaan tai erillisenä selvityksenä. Koska tällaiset selvitykset voivat perustua eri raportointikehikoihin, Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että käytettävä terminologia on jatkossa selkeää.

Emme kuitenkaan kannata ehdotettua kirjanpitolain 3 luvun 1 a §:n 6 momentin säännöstä, joka velvoittaisi ilmoittamaan, etteivät toimintakertomukseen sisällytetyt kestävyysseikat muodosta lain tarkoittamaa kestävyysraporttia. Kestävyysseikat pitävät sisällään hyvin erilaisia tietoja, joita saatetaan esittää toimintakertomuksessa myös ilman, että niitä nimenomaisesti olisi tarkoitettu esitettävän kestävyysseikkoina (esim. tiedot yhtiön hallinnoinnista).

Keskuskauppakamari ehdottaa sen sijaan harkittavaksi, että kirjanpitolain 7 luvussa säädettäisiin nimenomaisesti, että kestävyysraportti-termiä saisi käyttää vain kirjanpitolaissa tarkoitettujen eurooppalaisten kestävyysraportointistandardien mukaisesti laaditusta kestävyysraportista, joka julkaistaan osana toimintakertomusta. Pidämme myös johdonmukaisena, että tällaiset raportit varmennettaisiin riippumatta siitä, onko raportti laadittu lainsäädännön velvoittamana vai vapaaehtoisesti.

3. Tietopyyntöjen rajoitukset (ns. value chain cap)

Keskuskauppakamari kannattaa sitä, että muutosdirektiivin säännökset arvoketjun pieniä toimijoita koskevista tietopyyntöjen rajoituksista (ns. value chain cap) pannaan täytäntöön sellaisenaan. Kiinnitämme kuitenkin huomiota siihen, että kestävyysraportointivelvollisuuden soveltamisalaan neuvottelujen aikana tehdyt lisärajoitukset yhdessä neuvoston ehdottaman value chain cap -säännöksen tiukennuksen kanssa saattavat olennaisesti rajoittaa tietoja, joita yritykset voisivat jatkossa saada arvoketjunsä ympäristö- ja ihmisoikeusvaikutuksista ja -riskeistä. Siksi yritysten välisiä sopimuksia tiedonsaannista ei tulisi rajoittaa enempää kuin mitä lopullinen direktiivi edellyttää.

Pidämme tärkeänä, että kansallinen säännös vastaa direktiivin lopullista säännöstä. Koska direktiivin lopullinen säännös ei ole tässä vaiheessa vielä tiedossa, toivoisimme tältä osin mahdollisuutta lausua säännösehdotuksesta vielä erikseen ennen hallituksen esityksen antamista.

4. Tilintarkastuslain muutosehdotukset

Keskuskauppakamari kannattaa ehdotettua tilintarkastuslain 3 luvun 5 d §:n säännöstä siitä, että kestävyysraportointitarkastaja voisi antaa myös muita lausuntoja kuin kestävyysraportin varmennuskertomuksen. Säännöksen sanamuotoa olisi kuitenkin syytä täsmentää siten, että lausuntomahdollisuus ei koskisi vain muita kuin kestävyysraportointiyrityksiä, vaan tarvittaessa lausunto voitaisiin antaa myös kestävyysraportointiyrityksen muusta kestävyysseikasta kuin kestävyysraportista.

Keskuskauppakamari kannattaa myös sitä, että HE-luonnos mahdollistaa sen, että VSME-standardien (tai muun raportointikehikon) mukaisesti esitetyt kestävyysseikat voisi varmentaa myös muu kuin tilintarkastuslaissa tarkoitettu kestävyysraportointitarkastaja. Tämä on omiaan lisäämään kilpailua varmennustoiminnassa ja mahdollistamaan eri asiantuntijoiden laajemman hyödyntämisen.

Kajala Ville
Keskuskauppakamari